

Kulhanvuoren alueen (FI0900112) sammalkartoitukset 2019

Beetles-LIFE (LIFE17NAT/FI/000181)

Timo Kypärä

JOHDANTO JA MENETELMÄT

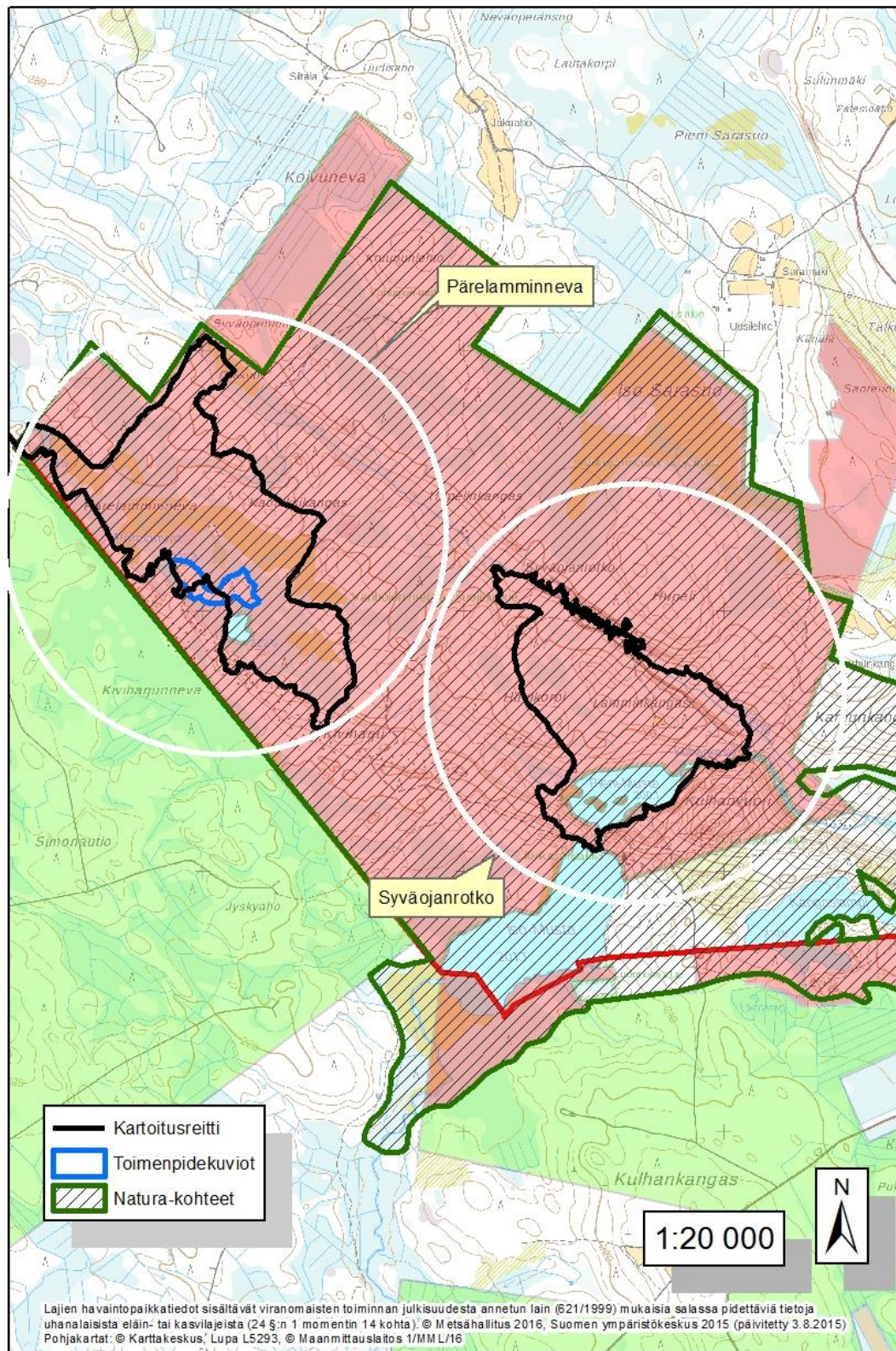
Kartoitusten tavoite ja tarkoitus

Tämä raportti on tuotettu EU:n LIFE+ rahoituksen tuella Beetles-LIFE -hankkeessa. Raportin tuloksia hyödynnetään Kulhanvuoren Natura2000-alueen ennallistamisen ja hoidon suunnittelussa ja toteutuksessa. Tämä sammalkartoitus on tehty Natura-alueen metsien ennallistamissuunnitelman laatimista varten. Lisäksi kartoitettiin Natura-alueen huomionarvoista sammallajistoa myös toimenpidealueen ulkopuolella. Raportoinnin selkeyttämiseksi alue on jaettu kahteen (2) osa-alueeseen; 1) Pärelamminneva ja 2) Syväojarotko (Kuva 1).

Kartoituskohteet ja -menetelmät

Kulhanvuoren Natura-alue sijaitsee Keski-Suomen maakunnassa Saarijärvellä lähellä Multian rajaa. Eliömaantieteellisesti kartoitetut kohteet sijaitsevat Pohjois-Hämeen (PH) eliömaakunnassa. Alueellista uhanalaisuutta tarkasteltaessa kohteet sijaitsevat Keskitäydäällä kasvillisuusvyöhykkeellä Pohjanmaan osa-alueella (3a). Kulhanvuoren Natura-alueelta on tallennettu kahdeksasta (8) uhanalaisesta tai silmällä pidettävästä sammallajista 29 havaintoa LajiGIS-järjestelmään (15.8.2019) (Uhanalaisuusluokitus vuoden 2010 arvioinnin mukainen).

Kartoitukseen käytettiin kaksi (2) maastotyöpäivää ja ne suoritettiin 17.-18.7.2019. Kartoituksessa käytettiin yleiskartoitusmenetelmää, jossa kohdelajeina ovat uhanalaiset, silmällä pidettävät, rauhoitetut ja harvinaiset lajit. Raportoinnissa on käytetty tuoreinta uhanalaisuusarviointi luokitusta 2019. Kartoituksen kohteena olevista sammallajeista kerättiin näytteitä, joista lajinmääritys varmistettiin mikroskoopilla. Kerättyjen näytteiden ja huomion arvoisten lajien havaintopaikat tallennettiin GPS-paikantimeen. Myös kuljettu kartoitusreitti tallennettiin GPS-paikantimeen. Kartoituksesta maastossa, mikroskooppisesta lajinmäärityksestä ja raportoinnista vastaa luontokartoittaja Timo Kypärä Metsähallituksen Järvi-Suomen luontopalveluista.

Kuva 1. Kulhanvuoren Natura-alue ja kartoituksen osa-alueet.

TULOKSET

Lajitieto/lajihavainnot

Kulhanvuoren Natura-alueelta kartoituksessa havaittiin 10 huomionarvoista sammallajia ja niille yhteensä 14 havaintopaikkaa. Huomionarvoiset sammallajihavainnot on listattu oheiseen taulukkoon (taulukko 1) ja tarkemmat havaintotiedot tallennetaan LajiGIS-järjestelmään. Jäljempänä on havaintoja tarkasteltu osa-aluekohtaisesti. Lajihavainnot ja maastoinventoinneista tallennetut kartoitusreitit on esitetty kartalla liitteessä 1.

Taulukko 1. Kulhanvuoren Natura-alueen huomionarvoiset lajihavainnot.

N:o	Tieteellinen nimi	Suomalainen nimi	UHEX	Havainnot kpl
1	<i>Dicranodontium denudatum</i>	jouhisammal	EN §	1
2	<i>Calypogeia suecica</i>	kantopaanusammal	EN	2
3	<i>Crossocalyx hellerianus</i>	kantoraippasammal	VU	3
4	<i>Alleniella bessei</i>	koloriippusammal	VU	2
5	<i>Geocalyx graveolens</i>	ryytisammal	VU	1
6	<i>Marsupella emarginata</i>	kalliopussisammal	VU	1
7	<i>Bazzania tricenata</i>	pikkusahasammal	VU	1
8	<i>Callicladium haldanianum</i>	katvesammal	NT/RT	1
9	<i>Anthelia juratzkana</i>	paljakkakuurasammal	RT	1
10	<i>Pseudotaxiphyllum elegans</i>	kolokiiltosammal	RT	1

EN = erittäin uhanalainen

VU = vaarantunut

NT = silmällä pidettävä

RT = alueellisesti uhanalainen

§ = erityisesti suojeltava laji

Osa-alue 1 - Pärellumminneva

Osa-alueen 1 toimenpidekuvio sijaitsee Pärellumminnevalle Pärellumpien välissä. Kyseessä on kangasmetsäsaareke, jolle suunnitellaan metsän ennallistamispolttoa. Toimenpidekuviolta ei havaittu huomion arvoisia sammaleesiintymiä. Toimenpidekuvion ulkopuolelta Kiviharjun pohjoisrinteen tyveltä havaittiin maapuu, jolla kasvaa kantoraippasammalta (*Crossocalyx hellerianus*) VU.

Osa-alue 2 - Syväojarotko

Osa-alueella 2 ei ole toimenpidekuvioita. Syväojarotkossa tehtiin seurantakäynti tiedossa olleiden jouhisammalen (*Dicranodontium denudatum*) EN, paljakkakuurasammalen (*Anthelia juratzkana*) RT ja pikkusahasammalen (*Bazzania tricenata*) VU esiintymille. Kyseessä on kallioseinämällä kasvavat lajit, jotka vaativat hyvin kosteaa pienilmastoa (Kuva 2). Jouhisammalella on Suomessa vain kaksi nykyistä kasvupaikkaa ja paljakkakuurasammalen esiintymä on selkeästi erillinen sen yhtenäisestä levinneisyysalueesta. Kaikki seurannan kohteena olleet lajit löytyivät Syväojarotkosta ja kasvustot olivat runsaita ja elinvoimaisia.

Kartoituksessa löytyi Syväojarotkolle uusina lajeina kantopaanusammal (*Calypogeia suecica*) EN rotkon pohjan maapuulta, ryytisammal (*Geocalyx graveolens*) VU kalliorinteen lähdevesivaikutteisesta norosta ja koloriippusammal (*Alleniella bessei*) VU kallioseinämän kosteasta raosta.

HOITO YM. SUOSITUKSET

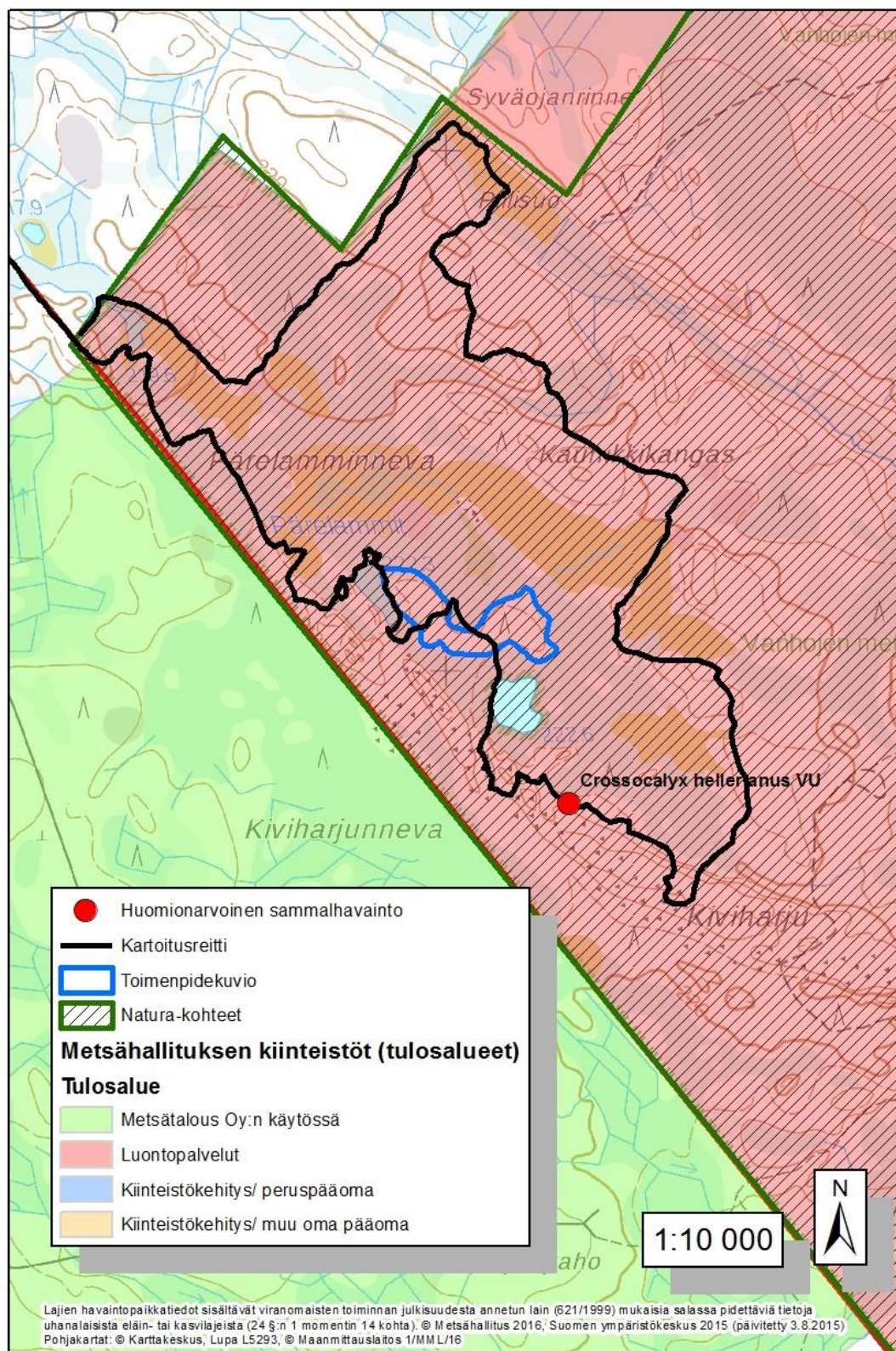
Suunnitteilla oleva metsän ennallistamispoltto Pärelamminnevalle ei uhkaa Natura-alueella esiintyviä uhanalaisten sammallajien esiintymää.

Kuva 2. Syväojarotkon kosteaa kallioseinämää, jolla kasvaa useita vaateliaita sammallajeja.

LAJIHAVAINNOT JA KARTOITUSREITIT OSA-ALUEILLA

Osa-alue 1, Pärelamminneva

Osa-alue 2, Syväojarrotko

